

**Současná legislativa týkající se školské problematiky
vzdělávání žáků s LMP**

- Současná legislativa
- **Zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ze dne 24. září 2004, účinný od 1. ledna 2005.
- **Novela :**
- **Zákon č. 49/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., zákon č. 472/2011 Sb.
- **Ve Sbírce zákonů byla pod č. 82/2015 Sb. vyhlášena novela školského zákona a souvisejících zákonů**
- Dne 17. dubna 2015 byla pod č. 82/2015 Sb. vyhlášena **novela zákona č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, **a některých dalších zákonů**, která přináší několik důležitých změn.
- **Účinnost nastala k 1. květnu 2015, popř. nastane k 1. září 2015.**
- **Vybraná ustanovení mají účinnost 1. září 2016.**
- změny v oblasti **vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami** jsou stěžejním tématem novely, mají však odloženou účinnost a úzce souvisí s obsahem prováděcí vyhlášky, která je aktuálně připravována v součinnosti s odbornou veřejností.
Vybraná ustanovení mají účinnost 1. září 2016.
- **Vyhláška č. 72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, účinná dnem vyhlášení 9. února 2005.
- **Vyhláška č. 116/2011 Sb.**, o poskytování služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Účinná od 1. září 2011.
- **Vyhláška č. 73/2005 Sb.**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, účinná dnem vyhlášení 9. února 2005.
- **Vyhláška č. 147/2011 Sb.**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Ze dne 25. května 2011. Účinná od 1. září 2011.
- **Vyhláška č. 103/2014 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb., a vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb. Vyhláška nabyla účinnosti dne 1. 9. 2014.
- **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), novela č. 49/2009:**
 - § 2 Zásady a cíle vzdělávání.
 - § 3 Vzdělávací programy.
 - § 4 Rámcové vzdělávací programy.
 - § 5 Školní vzdělávací programy.
 - § 7 Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení.
 - § 14 Vzdělávání příslušníků národnostních menšin.
 - **§ 16 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (novela).**
- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), novela č. 49/2009:**
 - § 17 Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů.
 - § 18 IVP.
 - § 36, §37 Plnění a odklad povinné školní docházky (novela).
 - § 40 Druhy jiného způsobu plnění povinné školní docházky.
 - § 42 Vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením.
 - § 45 Stupně vzdělání (základní vzdělání, základy vzdělání).
 - § 47 Přípravné třídy základní školy (novela).
- § 48 Vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem (+ § 48a) (novela).
- § 51 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků (novela § 69).
- § 115 – 120 Školská zařízení a školské služby.
- Povinná školní docházka
 - začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku (§ 36, odst. 3).
 - V případě, že dítě není po dovršení šestého roku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé, může ředitel na základě písemné žádosti zákonného zástupce, doporučení školského poradenského zařízení a odborného lékaře *odložit povinnou školní docházku* o jeden školní rok, popř. nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmi let (§ 37, odst. 1, 2).
 - Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmáctého roku věku (§ 36, odst. 1).
 - Žák, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, v něm může pokračovat, nejvýše do osmáctého roku věku (§ 55, odst. 1).
 - Žákovi se zdravotním postižením může ředitel povolit pokračování v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž dosáhne dvacátého roku věku (§ 55, odst. 2).

- Podle zákona 158/2006, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb. § 55, odst. 2, se u žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem až do dvacátého šestého roku věku.
- **§ 16 podle novely školského zákona**
- § 16 Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami
- (1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.
- **(2) Podpůrná opatření spočívají v**
 - a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
 - b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
 - c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
 - d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
 - e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
 - f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
 - g) využití asistenta pedagoga,
 - h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
 - i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.
- (3) Podpůrná opatření podle odstavce 2 se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.
- Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat.
- Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li

- školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.
- Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.
 - (4) Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.
 - Škola nebo školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta.
 - (5) Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.
 - (6) Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola nebo školské zařízení po projednání se zletilým žákem, studentem nebo zákonným zástupcem dítěte nebo žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné.
 - (7) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta.
 - Žákům a studentům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje vzdělávání také v psaném českém jazyce, přičemž znalost českého jazyka si tyto žáci a studenti osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako cizího jazyka.
 - (7) Využívá-li škola nebo školské zařízení tlumočnicka českého znakového jazyka, zajistí, aby jeho činnost vykonávala osoba, která prokáže vzdělání, nebo praxi a vzdělání, jimiž získala znalost českého znakového jazyka na úrovni rodilého mluvčího a tlumočnické dovednosti na úrovni umožňující plnohodnotné vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.
 - (8) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který při komunikaci využívá prostředků alternativní nebo augmentativní komunikace, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním

systemu, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta.

- **(9) Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny.**

- Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.

- (10) Ke zřízení třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle odstavce 9 je v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě

ostatních škol souhlas krajského úřadu.

- (11) Navýšení finančních prostředků poskytovaných na činnost školy ze státního rozpočtu podle § 161 až 163 z důvodu využití asistenta pedagoga je možné pouze, pokud dalo k využití asistenta pedagoga v daném případě souhlas ministerstvo v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo krajský úřad v případě ostatních škol.

· **§ 16a Poradenská pomoc školského poradenského zařízení**

- (1) Školské poradenské zařízení poskytne poradenskou pomoc dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci dítěte nebo žáka na základě jeho žádosti nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu.
- (2) Vyžaduje-li to zájem dítěte nebo nezletilého žáka, doporučí škola nebo školské zařízení jeho zákonnému zástupci, aby vyhledal pomoc školského poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení spolupracuje před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi zejména se školským poradenským zařízením, se zřizovatelem, lékařem a orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).
- (3) Výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou zejména zpráva a

- doporučení.
- Ve zprávě školské poradenské zařízení uvede skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření.
 - V doporučení uvede závěry vyšetření a podpůrná opatření prvního až pátého stupně, která odpovídají zjištěným speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem dítěte, žáka nebo studenta, a to včetně možných kombinací a variant podpůrných opatření a způsobu a pravidel jejich použití při vzdělávání.
 - (4) Školské poradenské zařízení poskytuje **zprávu** a doporučení tomu, komu je poskytována poradenská pomoc;
 - škole nebo školskému zařízení, v němž se dítě, žák nebo student vzdělává, poskytuje pouze **doporučení**.
 - Školské poradenské zařízení poskytne vydané doporučení také orgánu veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení. Nejedná-li se o případ podle věty druhé, školské poradenské zařízení poskytne vydané doporučení také orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud je o to orgán sociálně-právní ochrany dětí písemně požádá.
 - (5) Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce dítěte nebo žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení, a ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat.
 - (6) Projednáním podle odstavce 5 není dotčeno právo zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka podat podnět České školní inspekci podle § 174 odst. 5.
- **§ 16b revize**
- (1) Dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi.
 - O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdržely, a Česká školní inspekce.
 - (2) Právnická osoba podle odstavce 1 posoudí žádost o

- revizi a zprávu nebo doporučení, a je-li to nezbytné k naplnění účelu revize, prověří se souhlasem zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka vzdělávací potřeby a možnosti dítěte, žáka nebo studenta.
- Právnická osoba podle odstavce 1 zajistí, aby prověřování bylo prováděno v místě sídla školského poradenského zařízení, které vydalo zprávu nebo doporučení. Toto školské poradenské zařízení je povinno poskytnout součinnost při prověřování vzdělávacích potřeb a možnosti podle věty první.
 - (3) O výsledku posouzení vydá právnická osoba podle odstavce 1 do 60 dnů od obdržení žádosti revizní zprávu, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření a v takovém případě nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení. Revizní zpráva se zasílá dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci, příslušnému školskému poradenskému zařízení, a s vyloučením údajů, které jsou pouze obsahem zprávy podle § 16a odst. 3, také škole nebo školskému zařízení. V případě, že orgán sociálně-právní ochrany dětí žádal školské poradenské zařízení podle § 16a odst. 4 o poskytnutí doporučení, zašle školské poradenské zařízení tomuto orgánu také revizní zprávu v rozsahu týkajícím se poskytnutého doporučení.
 - (4) Do vydání revizní zprávy, která nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení, se postupuje podle původního doporučení a zprávy vydaných školským poradenským zařízením.
 - § 19 Ministerstvo stanoví vyhláškou
 - a) konkrétní výčet a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů,
 - b) u podpůrných opatření druhého až pátého stupně pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením a normovanou finanční náročnost pro účely poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle tohoto zákona,
 - c) postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi,
 - d) organizaci poskytování podpůrných opatření,
 - e) organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách a školách zřízených podle § 16 odst. 9,
 - f) průběh a organizaci poradenských služeb školy a činnosti školských poradenských zařízení, základní zásady používání diagnostických nástrojů a pravidla spolupráce školských poradenských zařízení se školami, školskými zařízeními a dalšími osobami a orgány veřejné správy,
 - § 19 Ministerstvo stanoví vyhláškou
 - g) náležitosti zprávy a doporučení vydávaných školským poradenským zařízením,
 - h) podmínky pro využití asistenta pedagoga a pravidla jeho činnosti a podmínky působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,
 - i) náležitosti individuálního vzdělávacího plánu,

- j) náležitosti informovaného souhlasu s poskytnutím podpůrného opatření podle § 16 odst. 4 a 5 a žádosti podle § 16 odst. 9,
- k) pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb nadaných dětí, žáků a studentů, úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování jejich vzdělávání a podmínky pro přerazování do vyššího ročníku.
- § 28 Dokumentace škol a školských zařízení
- (2) Školní matrika školy podle povahy její činnosti obsahuje tyto údaje o dítěti, žákovi nebo studentovi:
- (3) Školní matrika školského zařízení podle povahy jeho činnosti obsahuje tyto údaje o dítěti, žákovi nebo studentovi:
- f, d) údaje o znevýhodnění dítěte, žáka nebo studenta uvedeném v § 16 odst. 9 , údaje o podpůrných opatřeních poskytovaných dítěti, žákovi nebo studentovi školským zařízením v souladu s § 16, a o závěrech vyšetření uvedených v doporučení školského poradenského zařízení
- **§ 46 Organizace základního vzdělávání**
- (3) Základní vzdělávání pro žáky **uvedené v § 16 odst. 9**, kteří se vzdělávají ve třídách nebo školách s upraveným vzdělávacím programem, může s předchozím souhlasem ministerstva trvat deset ročníků;
- první stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem
- druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem.

- **§ 47 Přípravné třídy základní školy**
- (1) Obec, svazek obcí, kraj a registrovaná církev a náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, mohou zřizovat přípravné třídy základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.
- Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí.
- Ke zřízení přípravné třídy základní školy obcí, svazkem obcí a krajem je nezbytný souhlas krajského úřadu, v případě přípravných tříd zřizovaných registrovanou církví a náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, souhlas ministerstva.
- **§ 47 Přípravné třídy základní školy**
- Přípravné třídy mohou být **zřizovány také u církevních základních škol** (povolení ke zřízení třídy vydává zřizovateli ministerstvo).
- Do přípravné třídy **lze zařadit i dítě bez sociálního znevýhodnění**, podmínkou však je, že školské poradenské zařízení shledá, že zařazení do přípravné třídy vyrovná vývoj dítěte, a že zařazení do přípravné třídy školské poradenské zařízení doporučí (na podmínce doporučení školského poradenského zařízení

jako podkladu pro rozhodnutí ředitele školy se tedy nic nemění).

- **Přednostně se přijímají děti s povoleným odkladem povinné školní docházky**
- účinnost změn nastává od **1. září 2015**
- **§ 48 Vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem**
- (1) Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem se mohou vzdělávat v základní škole speciální, a to **na žádost** zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.
- (2) Vzdělávání v základní škole speciální má deset ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem, druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem.
- **§ 48a Přípravný stupeň základní školy speciální**
- (1) Zřizovatel základní školy speciální může zřídit třídy přípravného stupně základní školy speciální, které poskytují přípravu na vzdělávání v základní škole speciální dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo

s autismem.

- Ke zřízení třídy přípravného stupně základní školy speciální registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, je nezbytný souhlas ministerstva. V ostatních případech je ke zřízení třídy přípravného stupně základní školy speciální nezbytný souhlas krajského úřadu, pokud zřizovatelem uvedené školy není kraj nebo ministerstvo.
- (2) O zařazení dítěte do třídy přípravného stupně základní školy speciální rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.
- (3) Do třídy přípravného stupně základní školy speciální lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku. Třída přípravného stupně základní školy speciální má nejméně 4 a nejvýše 6 žáků.
- (4) Vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvá nejvýše 3 školní roky.
- **§ 49 Průběh základního vzdělávání**
- (2) Ředitel školy může převést žáka do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky **uvedené v § 16 odst. 9** nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální na základě písemného doporučení

- školského poradenského zařízení pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka.
- Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s převodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat.
 - **§ 55 Ukončení základního vzdělávání**
 - (2) Žákovi **uvedenému v § 16 odst. 9** může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračování v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku,
 - v případě žáků vzdělávajících se **ve vzdělávacím programu základní školy speciální** pak se souhlasem zřizovatele do dvacátého šestého roku věku.
 - V uvedených případech, pokud jde o přípravu na výkon povolání nebo pracovní činnosti, spolupracuje ředitel školy s Úřadem práce České republiky - krajskou pobočkou a pobočkou pro hlavní město Prahu.
 - **§ 67 Průběh středního vzdělávání**
 - (2) Ředitel školy může ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnit žáka na žádost zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu; žáka **uvedeného v § 16 odst. 9** může také uvolnit z provádění určitých činností, popřípadě rozhodnout, že tento žák nebude v některých předmětech hodnocen. Žák nemůže být uvolněn z předmětu rozhodujícího pro odborné zaměření absolventa.
 - V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího lékaře nebo odborného lékaře. Žák není z předmětu, z něhož byl zcela uvolněn, hodnocen.
 - **§ 123 Bezúplatnost posledního ročníku předškolního vzdělávání**
 - **bezúplatnost předškolního vzdělávání se uplatní pouze ve školním roce, ve kterém se dítě vzdělává v posledním ročníku mateřské školy poprvé.**
 - bezúplatného vzdělávání po dobu jednoho školního roku **poprvé vztahuje na děti, které se budou poprvé vzdělávat v posledním ročníku mateřské školy ve školním roce 2015/2016.**
 - **Omezení bezúplatnosti předškolního vzdělávání se nebude nadále vztahovat na děti se zdravotním postižením.** Tyto děti se v posledním ročníku mateřské školy vzdělávají bezúplatně vždy.
- Současné významné dokumenty inkluzivního vzdělávání**
- **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (OSN 2006, ČR 2009) ⇒ zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a právních prostředcích ochrany před**

diskriminací a o změně některých zákonů –
antidiskriminační zákon

- **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020**
- **Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018**
- **Situační zpráva o inkluzivním vzdělávání**
- **Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na léta 2015-2020**
- **Akční plán podpory odborného vzdělávání**

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (OSN 2006, ČR 2009):

- chrání osoby se zdravotním postižením před všemi druhy diskriminace,
- zajišťuje osobám se zdravotním postižením rovnost a nediskriminaci, ochranu před zneužíváním, nezávislost, zapojení do společnosti, přístup

k informacím, ke vzdělávání k rehabilitaci, k zaměstnávání a ke kulturnímu a společenskému životu.

- Článkem 24 *Úmluva* uznává právo osob se zdravotním postižením na vzdělání: osoby se zdravotním postižením nesmí být z důvodu svého postižení vyloučeny ze všeobecné vzdělávací soustavy, děti se zdravotním postižením nesmí být z důvodu svého postižení vyloučeny z bezplatného a povinného základního a středního vzdělávání. Státy, které jsou smluvní stranou této *Úmluvy* zajistí, aby osoby se zdravotním postižením měly přístup k obecnému terciárnímu vzdělávání, odborné přípravě na výkon povolání, vzdělávání dospělých a všeobecnému vzdělávání.
- **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020:**
- na základě zhodnocení aktuálního stavu vzdělávacího systému nově stanovuje základní rámec pro jeho další rozvoj
- navzdory dílčím pokrokům v různých oblastech nebyla splněna ani systematicky naplňována řada cílů deklarovaných v Národním programu rozvoje vzdělávání (Bílé knize) z roku 2001
- předkládaná Strategie vychází z předpokladu, že pro další období je třeba stanovit omezené množství priorit, o jejichž dosažení by tvůrci vzdělávací politiky měli

systematicky usilovat

- vzdělávací politika České republiky směřuje obecně k rozvoji vzdělávacího systému založeného na konceptu celoživotního učení, tak aby zodpovědně naplnila základní smysl vzdělávání:
- osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života,
- udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot,
- rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro demokratické vládnutí a přípravu na pracovní uplatnění
- Na základě důkladného zhodnocení současného stavu vzdělávací soustavy v České republice stanovuje Strategie pro následující období tři průřezové priority:
- snižovat nerovnosti ve vzdělávání,
- podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad,
- odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém
- S ohledem na tuto skutečnost nesměruje Strategie k radikální přestavbě existujícího vzdělávacího systému, ale zaměřuje se na cílené zlepšování činností ve všech částech a na všech úrovních, zejména ale na jeho nejnižších stupních.
- Schválením Strategie vzdělávací politiky České

republiky do roku 2020 vládou definitivně pozbývá platnost Národního programu rozvoje vzdělávací soustavy (Bílá kniha) z roku 2001.

- Mezi nejzávažnější důvody, které Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vedly k přípravě nového zastřešujícího rámce vzdělávací politiky, lze považovat následující zjištění:
- Přestože platnost Bílé knihy z roku 2001 nebyla formálně ohraničena a její účinnost nebyla nikdy oficiálně ukončena, období předpokládané jejími tvůrci pro naplňování deklarovaných cílů (pět, v některých případech deset let) uplynulo.
- Oproti době vzniku Bílé knihy se významně proměnil zejména technologický, ekonomický a politický kontext, v němž se vzdělávání uskutečňuje.
- navzdory pokrokům v některých oblastech nebyly mnohé cíle deklarované Bílou knihou prakticky naplněny, řada zamýšlených opatření byla uskutečněna v jiné podobě, než jak bylo původně předpokládáno, nebo vůbec
- Důraz na sledování ucelené vzdělávací koncepce byl po roce 2007 vystřídán vznikem většího množství strategických dokumentů dílčí povahy, jejichž příprava a implementace nebyla dostatečně koordinována.
- **1. Snižování nerovnosti ve vzdělávání**

- Charakteristickým rysem vzdělávací soustavy České republiky a zároveň jedním z jejích chronických problémů jsou přetrvávající a dále se prohlubující vzdělanostní nerovnosti mezi dětmi a mladými lidmi.
 - za jejich hlavní příčinu lze považovat především rozdílnou úroveň příležitostí a aspirací k učení, výrazně předurčenou zejména rodinným prostředím a dále prohlubovanou příliš časnou vnější diferenciací žáků ve vzdělávacím systému
 - silná závislost výsledků vzdělávání na rodinném zázemí žáka i na úrovni školy (tedy rozdělování žáků do výběrových a nevýběrových škol podle rodinného zázemí) je opakovaně dokladována mezinárodními srovnávacími výzkumy a v posledních letech je intenzivněji vnímána i širokou veřejností
 - vzdělanostní nerovnost přináší řadu negativních dopadů na jedince i společnost. Mimo jiné oslabuje myšlenku celoživotního učení, rovněž účast v dalším vzdělávání je nadprůměrně podmíněna úrovní nejvyššího dosaženého formálního vzdělání
 - strategie se přitom nezaměřuje pouze na formální rovnost v přístupu ke vzdělávání, ale na schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit, a aby všichni žáci a studenti dosáhli alespoň základní společné úrovně znalostí a dovedností
 - lépe by měl být využíván i dosud ne zcela doceněný potenciál, který pro snižování nerovností nabízí rozmanité formy neformálního vzdělávání a informálního učení, důraz na snižování nerovností ve vzdělávání bude navíc nezbytně propojovat s iniciativami v oblasti sociální a rodinné politiky v souladu se *Strategií sociálního začleňování 2014 – 2020*
 - ***formální vzdělávání, neformální vzdělávání, informální učení***
- 1.1 Zvýšit dostupnost a kvalitu předškolního vzdělávání a rané péče – v následujících letech budou zavedena opatření s cílem:**
- zavést poslední rok předškolního vzdělávání jako povinný
 - včasnou diagnostikou potíží dítěte v průběhu předškolního období eliminovat odklady školní docházky
 - systematickým posilováním sítě mateřských škol a jejich kapacit vytvářet podmínky pro to, aby každé dítě, jehož zákonní zástupci o to požádají, mohlo být přijato do předškolního vzdělávání
 - posilovat výchovnou a vzdělávací funkci předškolní nerodičovské péče o děti,

- alternativní formy péče o děti ve věku do zahájení povinné školní docházky, které nemají silné výchovné a vzdělávací poslání (např. dětská skupina), podporovat jen jako dočasnou alternativu do doby dostatečného navýšení kapacit mateřských škol, popř. jiných vzdělávacích institucí,
- posilovat spolupráci mezi rodinou a školním prostředím,
- cíleně zvyšovat účast na předškolním vzdělávání dětí ze skupin a lokalit ohrožených sociálním vyloučením,
- zahájit diskuzi o obsahu vzdělávání učitelů mateřských škol a možném požadavku na jejich vyšší kvalifikaci

1.2 Omezovat vnější diferenciaci v základním vzdělávání a efektivně začleňovat žáky do hlavního vzdělávacího proudu:

- český vzdělávací systém se nicméně stále vyznačuje vysokou mírou vnější diferenciaci od samého počátku povinného vzdělávání. Rané rozdělování dětí do různých vzdělávacích proudů způsobuje, že se posiluje vliv rodinného zázemí na volbu vzdělávací dráhy, a tím zůstává nevyužit potenciál mnoha mladých lidí
- vnější diferenciaci vzdělávacích cest nevede ke kvalitnějšímu vzdělávání, respektive k lepším vzdělávacím výsledkům všech žáků, ale ke zvyšování rozdílů ve výsledcích těch, kteří navštěvují výběrové

školy a třídy, a těch, kteří je nenavštěvují

- český vzdělávací systém se v porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie dlouhodobě potýká s vyšší mírou diferenciaci již od počátků plnění povinné školní docházky i s nedůvodně vysokou mírou odkladů povinné školní docházky, které v mnoha případech přechod do povinné školní docházky spíše komplikují
- další fáze vnější diferenciaci žáků nastupuje v 5. ročnících, kdy část dětí přechází na nižší stupeň víceletých gymnázií
- zároveň mohou rodiče pro své děti zvolit různé třídy výběrové (např. třídy s rozšířenou výukou jazyků), do kterých jsou žáci přijímáni na základě vstupních testů, které mají charakter přijímacích zkoušek
- Dále se s rostoucí měrou již od předškolního vzdělávání setkáváme se nadstandardními vzdělávacími službami, které jsou v rámci systému veřejného školství poskytovány za úplatu (rozšířená výuka cizího jazyka, alternativní pedagogické přístupy, zájmové útvary a další mimoškolní aktivity), a přístup k nim proto není rovný.
- Ani v rámci povinné školní docházky nejsou přijímací mechanismy nastavovány se snahou poskytnout všem žákům rovné příležitosti. Zejména přijímací řízení do

víceletých gymnázií zásadně znevýhodňuje žáky z méně vzdělaných a finančně hůře zajištěných rodin, jelikož motivace ke vzdělání, kvalita domácí a mimoškolní přípravy a v důsledku toho i vzdělávací výsledky žáků jsou v České republice stále více určovány vzděláním a socioekonomickým statusem rodičů.

- eliminovat odklady školní docházky, resp. je povolovat pouze ve výjimečných případech a provázat je se systémem přípravných tříd,
- v návaznosti na demografické trendy vytvářet podmínky pro průběžné posilování kapacit základních škol,
- specificky zlepšovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základní školy jako hlavního vzdělávacího proudu
- přesněji vymezit typy a stupně znevýhodnění a nadání dětí a žáků a jim odpovídající podpůrná opatření včetně financování,
- podporovat kompenzaci všech typů znevýhodnění a rozvoj všech typů nadání, a to na principu individualizace podpory,
- zavést systém diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb pro děti a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí tak, aby bylo možno vyhodnocovat úspěšnost opatření na podporu jejich vzdělávání,

1.3 Posilovat společné prvky v oborech středního vzdělání:

- Největší množství negativních jevů je přitom spojeno se vzděláváním žáků v oborech středního vzdělání bez maturitní zkoušky (střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem). Výrazný pokles v počtu škol, žáků i absolventů zdaleka není jen důsledkem rostoucí nabídky jiných vzdělávacích příležitostí ve středním vzdělávání, ale do značné míry průvodním znakem dlouhodobých problémů v sektoru nematuritního středního vzdělání.

1.4 Udržet otevřený přístup k rozmanité nabídce terciárního vzdělání:

- udržet otevřený přístup k terciárnímu vzdělávání tak, aby podíl poprvé zapsaných do celého terciárního vzdělávání zůstal zachován přibližně na úrovni dvou třetin populačního ročníku – zejména bakalářské studijní programy jako základní stupeň vysokoškolského vzdělávání a vzdělávací programy vyšších odborných škol musí zůstat široce dostupné; selektivnější by naproti tomu měl být přístup k magisterským studijním programům
- usnadnit zdravotně a sociálně znevýhodněným zájemcům a uchazečům přechod ze středního do terciárního vzdělávání

1.5 Vytvářet podmínky pro snazší přechod absolventů na trh práce:

- podporovat rozvoj sociálního partnerství škol a zaměstnavatelů s cílem usnadnit přechod absolventů škol do praxe.

1.6 Podporovat dostupnost a kvalitu dalšího vzdělávání

- vytvářet informované prostředí stimulující poptávku po dalším vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany

1.7 Individualizovat nabídku poradenských služeb:

- podpořit služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu.
- nastavit efektivní a transparentní systém financování podpůrných opatření stanovených na základě spolehlivé pedagogicko-psychologické diagnostiky a zajistit jeho stabilní financování z prostředků státního rozpočtu
- zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy

2. Podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad

- Školský systém v České republice se v oblasti vzdělávání, zaměstnávání a dalšího rozvoje učitelů potýká s řadou vážných problémů. Jedním z nich je nízká atraktivita učitelské profese v regionálním školství, zapříčiněná nejen poměrně nízkými průměrnými platy (a to nejen v mezinárodním kontextu

i ve srovnání s průměrem vysokoškolsky vzdělané populace v ČR).

- Situaci komplikují rovněž omezené možnosti kariérního postupu a rozšířené přesvědčení, že profese nenabízí dostatečné příležitosti k seberealizaci a odpovídající společenské uznání.
- Dokončit a zavést kariérní systém pro učitele a zlepšovat podmínky pro jejich práci.
- Modernizovat počáteční vzdělávání učitelů a vstupní vzdělávání ředitelů.
- Posílit další vzdělávání a metodickou podporu učitelů a ředitelů.
- Posílit význam kvalitní výuky ve vysokoškolském vzdělávání.
- Srozumitelněji popsat cíle vzdělávání.
- Modernizovat systém hodnocení na úrovni dítěte, žáka a studenta.
- Modernizovat hodnocení na úrovni školy.

3. Odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém:

- Posilovat prvky strategického řízení ve vzdělávací politice.
- Zlepšit informační a poznatkovou základnu a rozvíjet výzkum v oblasti vzdělávání.
- Posílit hodnocení vzdělávacího systému.
- Zlepšit komunikaci mezi aktéry ve vzdělávání včetně široké veřejnosti.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice na období 2015-2020:

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 je jedním z implementačních dokumentů Strategie 2020.
- Dlouhodobý záměr ČR je zpracován v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky vycházející ze Strategie 2020, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy.
 - A. Předškolní vzdělávání
 - B. Základní vzdělávání
 - C. Střední vzdělávání
 - D. Vyšší odborné vzdělávání
 - E. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení
 - F. Zefektivnění systému hodnocení žáků, škol a školského systému
 - *Zefektivnit systém hodnocení žáků a škol (příklon k formativnímu hodnocení)*
 - *Poskytnout prostřednictvím výsledků z testování informaci každé škole o její práci*
 - *Zefektivnit hodnocení systému*

G. Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- *Pedagogicko-psychologické poradenství ve školství a jeho změna*
- *Kariérové poradenství*
- H. Zlepšení podmínek pedagogických pracovníků
- *Kariérní systém učitelů, odměňování učitelů*
- *Počáteční vzdělávání učitelů a jejich další vzdělávání*
- *Postavení a příprava ředitelů škol*
- I. Základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání
- *Základní umělecké školy*
- *Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky*
- *Zájmové vzdělávání*
- J. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- K. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče
- L. Další vzdělávání
- M. Řízení školského systému

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018:

- **Část A: Prioritní úkoly MŠMT**
- Tato první část je věnovaná závazným úkolům MŠMT vůči Evropské komisi.

- Dne 7. května 2015 se v Praze uskutečnilo jednání ministra školství, mládeže a tělovýchovy s komisařkou pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví, navazující na formální upozornění zaslané České republice Evropskou komisí v souvislosti s diskriminací romských dětí v českém vzdělávacím systému.

Část B: Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém

- Struktura akčního plánu je v části B rozložena do pěti strategických cest, které vedou k naplnění vize inkluzivního a kvalitního vzdělávacího systému. Na každé strategické cestě jsou stanoveny milníky–indikátory, které je nutné naplnit, abychom se přiblížili k vizi.

Strategické cesty:

- 1. Čím dříve, tím lépe
- 2. Inkluzivní vzdělávání je přínosem pro všechny
- 3. Vysoce kvalifikovaní odborníci
- 4. Podpůrné systémy a mechanismy financování
- 5. Spolehlivá data

Část C: Ze školy do práce

- Opatření ke zlepšení propojení vzdělávání a trhu práce jsou soustředěna v Dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR na období 2015–2020 a v aktualizacích *Akčního plánu podpory odborného vzdělávání*.

- Část C obsahuje soubor opatření a aktivit, která vedou lepšímu přístupu k zaměstnání a k celoživotnímu učení u cílové skupiny absolventů škol ohrožených na trhu práce.

Realizace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018

- Realizace bude rozdělena do tří ročních etap, které sledují školní rok:
 - První etapa: 1. ledna 2016 až 31. srpna 2016
 - Druhá etapa: 1. září 2016 až 31. srpna 2017
 - Třetí etapa: 1. září 2017 až 31. prosince 2018

Vyhodnocení Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018

- Vyhodnocení etap bude probíhat vždy v červenci daného roku, paralelně bude připravován plán další etapy.
- Vyhodnocení plánu uplynulé etapy a schválení plánu následující etapy k realizaci bude probíhat vždy do konce srpna.
- Na konci etapy bude zpracována zpráva o průběžném vyhodnocení plnění a v případě potřeby budou navrženy jeho aktualizace.

Provedení revize a aktualizace plánu na období 2019-2020

- V roce 2018 bude zpracována zpráva o vyhodnocení plnění celého Akčního plánu inkluzivního vzdělávání a bude zpracován návrh na období 2019 –2020.

Cílový stav v roce 2018: zavedení legislativních změn do praxe:

- Cílem Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018 je připravit a podpořit všechny složky systému tak, aby od 1. září 2016 bylo možné začít realizovat změny, které přinesla novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
- Většina klíčových změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude účinná od 1. září 2016

Novela školského zákona přináší tyto zásadní změny:

- deklaruje rovný přístup ke vzdělávání pro všechny žáky
- upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením)
- zavádí pojem **podpůrných opatření** nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro

zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky. Podpůrná opatření budou volena tak, aby odpovídala žákovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám.

- zavádí nové vymezení pojmu **žák se speciálními vzdělávacími potřebami**, kterým se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje *podpůrná opatření*. Základem bude stanovení individuálních vzdělávacích cílů, na které bude navazovat identifikace speciálních vzdělávacích potřeb a doporučení a realizace podpůrného opatření
- zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny děti (v přípravných třídách do 31. 8. 2015 bylo možné vzdělávat jen děti se sociálním znevýhodněním)
- Vnímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se tak přibližuje k naplnění *Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením*.
- V preambuli Úmluvy se uvádí, že „zdravotní postižení“ je pojem, který se vyvíjí a který je výsledkem vzájemného působení mezi osobami s postižením a bariérami v postojích a v prostředí, které brání jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti, na rovnoprávném základě s ostatními.“ Obdobný úhel pohledu lze aplikovat i na znevýhodnění spojené s jinými životními podmínkami.

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018

Část A - Prioritní úkoly MŠMT v roce 2015:

Akční plán v části A obsahuje 3 prioritní úkoly.

A1. Zrušení přílohy RVP ZV-LMP a revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

A2. Prováděcí předpis k § 16 novely školského zákona

· **A3. Diagnostické nástroje**

Část B – Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém:

Strategická cesta 1: Čím dříve, tím lépe

- Zavedení povinného předškolního vzdělávání (od 5 let, školní rok 2016/2017).
- Navýšení kapacit mateřských škol.
- Včasná diagnostika potíží a účinná podpora dětí a žáků v předškolním věku.
- Podpůrné a motivační sítě pro rodiče dětí se SVP ve včasné a rané péči.
- Legislativní a metodická podpora přijetí dětí a žáků se SVP ze spádového území.
- Včasné plánování a podpora žáků se SVP při přechodu

mezi stupni vzdělání.

- Realizace primárně preventivních aktivit s cílem minimalizace výskytu rizikového chování.
- Preventivně výchovná péče a transformace systému institucionální výchovy.

Strategická cesta 2: Inkluze je přínosem pro všechny

- Systémová dlouhodobá podpora partnerské spolupráce (projekty).
- Vytvoření podpory pro inkluzivní vzdělávání na středních školách.
- Realizace školských inkluzivních konceptů krajů.
- Místní akční plány rozvoje vzdělávání (MAP) – inkluzivní vzdělávání dětí a žáků do 15 let.
- Podpora inkluzivního vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami.
- Podpora pedagogických pracovníků v rozvoji formativního hodnocení.
- Podpora žáků ze strany asistentů pedagoga a dalších.
- Podpora systémové práce s žáky s odlišným mateřským jazykem.
- Podpora začleňování žáků se SVP do neformálního a zájmového vzdělávání.

Strategická cesta 3: Vysoce kvalifikovaní odborníci

- Vzdělávání pedagogických pracovníků škol a pracovníků ŠPZ v oblastech zaměřených na porozumění podpůrným opatřením a jejich zavádění do praxe.
- Standard učitele jako nástroj profesního rozvoje v

- oblastech inkluzivní pedagogiky, pedagogické diagnostiky, formativního hodnocení, pozitivního ovlivňování třídního a školního klimatu a spolupráce s dalšími aktéry ve výchově a vzdělávání.
- Podpora kvalit počáteční přípravy pedagogických pracovníků.
- Standart ředitele.
- Podpora vzdělání pedagogických pracovníků, školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu.
- Vzdělávání v překonávání předsudků a k předcházení projevů diskriminace.
- **Strategická cesta 4: Podpůrné systémy a mechanismy financování**
- Vytvoření Rámcového programu školských poradenských služeb.
- Zavedení podpůrných opatření na úrovni ŠPZ.
- Zavedení podpůrných opatření na úrovni školy.
- Podpora činnosti školních speciálních pedagogů a psychologů na školách.
- Podpora kompenzace všech typů SVP, včetně mimořádného nadání.
- Zavedení systému diagnostiky SVP pro děti a žáky z jiného sociokulturně odlišného prostředí.
- Vzdělávání poradenských pracovníků v práci s diagnostickými nástroji.
- Podpora poradenské činnosti v oblasti primární prevence rizikového chování žáků.
- **Strategická cesta 5: Spolehlivá data**
- Česká školní inspekce.

- Evaluační.
- Statistiky.
- Projekty.
- Plány.

Část C – Ze školy do práce:

- **C1. Monitoring trhu práce, rozvoj informačního systému o vzdělávání a trhu práce a realizace kariérového poradenství**
- **C2. Podpora spolupráce škol a zaměstnavatelů**
- **C3. Kompenzace předčasných odchodů ze vzdělávání, špatné volby vzdělávacího oboru nebo dráhy a podpora průchodnosti vzdělávací soustavou**

Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020:

- Základním cílem a účelem předkládaného Národního plánu je navázat na dosud realizovanou státní politiku v této oblasti, pokračovat v prosazování a podpoře integrace osob se zdravotním postižením a prostřednictvím konkrétních opatření naplňovat jednotlivé články *Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením*.
- Tento dokument navazuje na předchozí národní plány. Oblast vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním

postižením je dlouhodobý proces, pro plnou integraci této skupiny osob zůstává k řešení ještě řada aktuálních problémů, proto je vypracován další plán.

- *Zpracován v roce 2014.*
- Současné významné dokumenty inkluzivního vzdělávání
- Stále nepříznivá zůstává situace v oblasti *zaměstnávání osob se zdravotním postižením.*
- I nadále je třeba systematicky pokračovat v *odstraňování bariér u veřejných budov* i dopravních staveb postavených ještě před účinností stavebního zákona, který ukládá bezbariérovou výstavbu.
- Zvýšenou pozornost je třeba věnovat důslednému *uplatňování principu inkluzivního vzdělávání u dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením* a návazně systémově dořešit podmínky vzdělávání studentů se zdravotním postižením v rámci *terciárního stupně vzdělávání.*
- Naléhavým úkolem je také nalezení transparentního, spravedlivého a efektivního způsobu *financování sociálních služeb.*
- Současné významné dokumenty inkluzivního vzdělávání
- Předkládaný materiál je rozdělen do **pěti částí.**
- Obsahem *první části* jsou základní informace vztahující se k tomuto strategickému dokumentu.
- *Druhá část* popisuje kontext a okolnosti vzniku

Národního plánu, stručně mapuje vývoj podpory osob se zdravotním postižením po roce 1989, včetně historie realizovaných Národních plánů, upozorňuje na nejdůležitější relevantní mezinárodní i národní dokumenty vztahující se k tomuto tématu.

- *Třetí část* je zaměřena na popis přípravy a tvorby Národního plánu.
- Současné významné dokumenty inkluzivního vzdělávání
- *Čtvrtá část* zahrnuje výčet strategických oblastí podpory osob se zdravotním postižením, na které je Národní plán zaměřen.
- V úvodu každé strategické oblasti je krátce charakterizován článek Úmluvy, na který tato oblast navazuje, dále je zde uveden stručný popis současné situace v ČR, cíle, jichž má být v následujícím období dosaženo, a soubor termínovaných a průběžných opatření včetně uvedení resortů, které jsou za jejich plnění odpovědné.
- *Pátá část* materiálu se věnuje zabezpečení finančních prostředků na realizaci opatření obsažených v Národním plánu
- Současné významné dokumenty inkluzivního vzdělávání
- ***Strategické oblasti (18) (4. část):***
- Rovné zacházení a ochrana před diskriminací

- Osvětová činnost
- Přístupnost staveb, dopravy a komunikací
- Mimořádné události a krizové situace
- Rovnost před zákonem a přístup ke spravedlnosti
- Nezávislý život
- Osobní mobilita
- Přístupnost informací a veřejných služeb
- Život v rodině
- ***Strategické oblasti (18) (4. část):***
- Vzdělávání a školství
- Zdraví a zdravotní péče
- Rehabilitace
- Zaměstnávání
- Sociální zabezpečení a sociální ochrana
- Participace osob se zdravotním postižením a jejich organizací na správě věcí veřejných
- Přístup ke kulturnímu dědictví a účast na kulturním životě
- Statistické údaje
- Koordinace a monitorování plnění Národního plánu
- Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR
- K realizaci projektu se spojili odborníci z univerzitního prostředí, zejména Univerzity Palackého v Olomouci a z neziskových organizací – zejména organizace Člověk v tísni, ale i dalších partnerů, jako je Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání a Asociace pracovníků speciálně pedagogických center ČR nebo Agentura pro sociální začleňování při Úřadu vlády ČR.

- Projekt pomáhá k naplnění myšlenky „společné vzdělávání dětí žáků a studentů“.
- Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR
- V průběhu dvou let 2013 až 2015 byly vytvořeny a v praxi ověřeny (→ výstupy z projektu):
- Katalogy podpůrných opatření pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním
- série Metodik (celkem více než 26) pro práci asistenta pedagoga u žáků se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním
- návrh obecných Standardů činnosti asistenta pedagoga
- komplexní návrh na řešení vzdělávání asistenta pedagoga
- pro všechny pedagogické pracovníky byla vytvořena nová kurikula vzdělávacích kurzů a uskutečňují se kurzy ve všech regionech ČR

Katalogy podpůrných opatření pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním:

- Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodů zdravotního nebo sociálního znevýhodnění – obecná část
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu poruchy autistického spektra nebo vybraných psychických onemocnění

- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu tělesného postižení a závažného onemocnění
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu mentálního postižení nebo oslabení kognitivního výkonu
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zrakového postižení nebo oslabení zrakového vnímání
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sluchového postižení nebo oslabení sluchového vnímání
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu narušené komunikační schopnosti
- Katalog podpůrných opatření – dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění
- **Metodika práce s Katalogem podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění**
- *www.inkluze.upol.cz*
- Inovace činnosti SPC při posuzování SVP dětí a žáků se zdravotním postižením
- Dlouhodobě řešenou oblastí v České republice je problematika diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním postižením. Výstupem projektu (2010-2013) Univerzity Palackého v Olomouci bylo vydání souboru odborných a metodických materiálů, zejména **Katalogů posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb pro žáky se zdravotním postižením:**
- **Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb
Část I. - (hmotněprávní a procedurální standardy, dokumentace a vybrané vzory v činnosti SPC)**
- Inovace činnosti SPC při posuzování SVP dětí a žáků se zdravotním postižením
- **Katalog II. – porucha autistického spektra**
- **Katalog II. – postižení řečové**
- **Katalog II. – postižení sluchové**
- **Katalog II. – postižení mentální**
- **Katalog II. – postižení zrakové**
- **Katalog II. – postižení tělesné**

Metodiky práce s žákem se zdravotním postižením:

- Metodika práce se žákem se zrakovým postižením
 - Metodika práce se žákem s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním
 - Metodika práce se žákem se sluchovým postižením
 - Metodika práce se žákem s poruchami autistického spektra
 - Metodika práce se žákem s narušenou komunikační schopností
 - Metodika práce s dítětem a žákem s mentálním postižením
-
- Inovace činnosti SPC při posuzování SVP dětí a žáků se zdravotním postižením

Metodiky práce asistenta pedagoga s žákem se zdravotním postižením:

- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s tělesným postižením
- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem se zrakovým postižením
- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem se sluchovým postižením
- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s poruchami autistického spektra
- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s narušenou komunikační schopností

- Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s mentálním postižením